RAM ERO MƯỜI MỘT — 30 TRU 1890 | MỖI SỐ 5 XU | JEUDI 9 JUILLET 1925

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL INDOCHINE N°1140

HANOI

	Hanoi	Tỉnh lỵ và Trung tâm	Nam kỳ, Ai-lao, Cao-miên và Pháp	Ngoại quốc
Một năm	6$00	6$90	6$30	6$60
Sáu tháng	3.00	3.50	3.20	3.30
Ba tháng	1.50	1.75	1.60	1.65
Một tháng	0.50	0.60	0.55	0.60

Mỗi tờ bán lẻ 5 xu. Số cũ 10 xu. Mua báo phải trả tiền trước. Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE n° 180

ANNONCES
Décomptées à raison de 5 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.
4e page — Une seule insertion. . . . 0$30 la c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$15 la c/m
Réclame dans la 3me page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 la c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Việc giá-thú nước ta

(DƯ-LUẬN)

(*Tiếp theo*)

Trong việc cưới xin còn lắm thói giả-man hà-hại nữa: Những người nhà quê, dựng vợ gả chồng, phải nộp tiền « cheo » cho dân làng, tức là tiền « lan-nhai » của luật Hoàng-triều đã đặt. Bởi vì ngày xưa chưa làm sổ giá-thú như bây giờ, cho nên ai lấy chồng lấy vợ đem trầu trình dân nộp lệ « cheo », để dân làng nhận chứng cho. Thế là đủ rồi, sao khi đám cưới đi đường, kẻ đóng cổng làng, người bày hương án, để kiếm ít tiền « cháng dây »? — Cô dâu vì cớ gì mà nón thao quai? Mà kim cài áo? — Mẹ chồng vì cớ gì mà rắc tro cửa buồng? Mà vác bình vôi chạy? Những sự đó thật là nhảm quá.

Chao ôi! Người đời nay sao không nghĩ: Lễ giá-thú đời xưa đặt ra không phải dùng để khoe giàu cậy của, trang hoàng màu-mỡ; không phải dùng để ganh khí đua hơi, bằng cái tiếng cái miệng hão-huyền; không phải dùng để bắt buộc dày-đọa người ta bằng những sự lễ-nghi phép-tắc; cũng là thuận nhân-tình mà đặt lễ-văn đấy thôi. Chỉ là tự ta làm ra thành tệ như thế đấy thôi!

Xét những thói đời những tệ-tục như kia đã nói, xã-hội ta có nên tinh-ngộ lại không, việc giá-thú của ta có nên sửa đổi lại không. Vậy bây giờ muốn sửa đổi thì theo lễ Tàu chăng? Theo lễ Tây chăng? Theo lễ Nhật-bản chăng? Hay là tham-chước chiết-trung cho thích hợp với tình-cảnh dân ta, phong tục nước ta chăng?

Nói rằng theo lễ Nhật, chọn vợ kén chồng ở trong trường học, sơ kết chỉ ở trên báo-chương, thì sợ rằng nam-nữ ta chưa đủ học-thức phổ-thông, chưa có thái-độ khoáng-đạt như thế mà vội làm những sự lạ-lùng, thật là không thích hợp với tâm-tính người mình chút nào!

Nói rằng theo lễ Tây tự-do giá-thú, thì lại e rằng người mình chưa đủ tư-cách như người Tây, tập-quán như người Tây, mà đã bạo-dụng tục Tây thì dẫu Ngô mình Sở, cũng là hăn-hạch không tiện; hóa cũng không có thể thực hành được.

Thế thì ta chiết-trung mà làm: Nhà có con cái phương trưởng cũng liệu cho cặp thời gia-thất. Nếu gả cưới sớm quá thì hại vệ-sinh. Nếu muộn-mế quá cũng hại nhân-đạo. Vậy con trai đến hai mươi, con gái đến mười tám trở đi cũng nên hôn gia.

Trước khi định hôn, trước hết cũng phải cho trai gái biết nhau, có thuận nhau, có bằng lòng lấy nhau mới được. Mà trai gái phải nên giữ cái tâm-lý nghĩ rằng: Gì bằng được cả người cả nết, lấy chồng cho đặng làm chồng, bõ công trang điểm mà hồng rằng đen! Cho nên gái ngoan cũng phải tìm chồng. Vợ là người nội-tướng, trong nhà thịnh suy cũng ở tay người vợ, có đức mà lại có sắc, thì còn gì bằng. cho nên trai khôn cũng phải tìm vợ. Nhưng cũng phải tùy nhà tùy cảnh, liệu cơm gắp mắm, đừng mộc đừng chòi mâm son, phẩm tiên đừng bén tay phàm, cũng liệu cho vừa đôi phải lứa. Thế là việc kén-chọn một cách chính-đáng, chứ không phải quá-tự-do. Vì trai gái nước ta từ xưa vẫn tuân theo trong phạm-vi lễ-phép; hãy nói riêng về phần nữ-giới, bao nhiêu những cái dáng « e lệ », cái thói « thẹn thùng » của chị em, chính là những tinh-túy của nữ-sử ta trải mấy ngàn năm tới nay, chính là quốc-túy của ta vậy. Nếu nhất-dán phá-hoại, quá tự-do, quá suồng sã, rồi nó cũng xảy lỡ ra làm sự không tiện, thì còn gì là tinh thần khuê-các, hình-thức nữ-lưu! Hóa cho nên việc vợ chồng dẫu là tùy ý trai gái; nhưng cũng phải vâng mệnh cha mẹ, có lời mối lái, có lễ cưới xin. Khi cha mẹ dựng vợ gả chồng cho con cái, cũng phải nên kén-chọn, trước hết ta phải xét cái tính-hạnh của người dâu rể và gia-phong thế nào. Chớ nên chỉ hám cái phú-quý bề ngoài. Có biết đâu: nếu rể là người khá, nay dẫu bần tiện, biết đâu sau chẳng làm nên; nếu rể là người không ra gì, chắc đâu không khỏi giàu chiều hôm khó sớm mai! Dâu con nếu không kén người kén nết, mà chỉ chuộc sự giàu sang, nếu phải người cậy mình hơm của, bẹc mẹ khinh cha, thì cái di-họa trong gia-đình cũng thực hại lắm. Khi đã chọn được dâu rể là người có tư-cách rồi, thì ta nên nghĩ rằng: « Yêu nhau giá-thú bất luận tài », dâu hiền nên gái, rể hiền nên trai; có thì cũng để cho con, can chi phải phô tiền của; không thì tùy chiều che gió, tội gì theo thói xa hoa. Vậy ta nên bỏ hẳn cái lệ thách cưới, cái thói phù hoa, cứ gì của tiền đủ bạc, mới đưa dâu đưa rể; cứ gì lên xe xuống ngựa, mới thành vợ thành chồng, phải tùy gia phong kiệm, giữ đạo trung-bình. Đó lễ dùng trầu cau chè là là đủ; đồ trang-nghi thì tùy lực nhà trai, đem đến thế nào thì dùng thế ấy. Khi ngày làm lễ cưới cũng cho trọng sự-thể, mời một vài các ông các bà tôn-trưởng đưa rể lại nhà gái làm lễ đón dâu; rồi đưa dâu về nhà trai, làm lễ nhà thờ. Khi hai họ đưa dâu đón rể, nếu đám nào gần thì dùng trầu nước; nếu đám nào xa xôi phải ăn cơm, thì cũng làm cơm như cơm khách thường. Còn như những sự cỗ bàn phân-phô thì nên tinh đi. Sau khi thành-hôn rồi, tùy-lực từng nhà, nhà nào có thì làm tiệc để khoản-đãi những thân-tân để cho đỡ mừng: nhà nào không có thì thôi, cũng không nên chấp-trách. Đến như việc dâu rể đi chào tôn trưởng trong hai họ thì tùy tình thân sơ, hôm nào cũng được: nhưng các bậc tôn-trưởng nên lấy những thể cách ăn ở giảng dụ cho dâu rể nghe: vợ phải ăn ở với chồng thế nào... chồng phải ăn ở với vợ thế nào... miễn là chồng ra đạo chồng, vợ ra đạo vợ, để giữ lấy hạnh-phúc trong gia-đình; để bồi-thực lấy nền phong-hóa trong xã-hội, thế mới gọi là việc « vui mừng ».

Nói tóm lại: việc giá-thú của ta sửa lại như thế, cũng là giữ lấy tinh-thần cổ-lễ, cũng là bảo tồn lấy quốc-túy của ta; cũng là thích-hợp tính-tình phong-tục dân nước. Vậy ta nên biết lễ phải nên làm, lấy cái nghị-lực bỏ hẳn cái tập quán đi, đừng nghiêu-khê, đừng xa-xỷ, ai cười mặc ai, ai trách mặc ai, mới mong có thể thực-hành được việc cải-lương ấy.

Cúc-Hương

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 6 Juillet 1925

Ngạch quan cai-trị

Các quan cai-trị Rétali, Boudineau và Fontaine được hồi hưu.

Việc trong các hạt trú binh

Lính Pháp đến đóng ở mấy nhà trong thành Francfort.

Paris, ngày 7 Juillet 1925

Việc ông Caillaux bị đánh

Tin Toulouse. — Những người về đảng Quốc-chủ đánh ông Caillaux bị kết án. M. Ebelot thì ba tháng tội giam mà không được ân treo, còn những người đồng đảng thì phải ăn giam một tháng mà được ân treo.

Paris, ngày 8 Juillet 1925

Cái vấn-đề thanh giảm quân bị

Thứ-dân nghị-viện đã ưng chuẩn bản giao-ước về cái vấn-đề hết thuyền của liệt quốc đã ấn định trong cuộc hội nghị Washington.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 7 Juillet 1925

Tại Thứ-dân nghị-viện

Trong kỳ hội-nghị ban đêm, nghị-viện đã ưng chuẩn xong các khoản chi tiêu tạm ứng. Chiều ngày hôm thứ bảy; nghị-viện đã nghe lời MM. Dumesnil, Marc, Sangnier và Magallon trần-thuyết cái ý-kiến về cái chánh-sách nước Pháp đối với Giáo-hội.

Có ông nghị-viên chất-vấn về cái thái-độ của Giáo-hội đối với nước Pháp, quan Poincaré có nói, tuy rằng cái quyền lực của đức Giáo-hoàng đáng quí trọng thật, song cái quyền lực ấy không có can thiệp đến cái chánh-sách ngoại-giao và nội-vụ của nước Pháp được. Quan Poincaré tỏ ý bất phục về việc bãi bỏ đại-sứ tại Giáo-hội đó-thành. rồi ngài nhắc lại những lời ngài tuyên-bố trước đây về cái chánh sách trong hạt sông Rhur. Còn như Đồng minh đóng quân trong hạt sông Rhur lâu hay chóng, là cái quyền ở nước Đức, vì nước Đức nộp bồi thường bao nhiêu, thì Đồng-minh sẽ rút quân về ngần ấy.

Chiều hôm thứ bảy, thứ dân nghị-viện đã bàn về việc ưng chuẩn các bản giao-ước Washington. Nghị-viện đã nghe M. Guernier, dự thẩm ấy-viên của hội-đồng ngoại-giao trần-thuyết mọi lẽ.

Hội Vạn-quốc

Sáng ngày hôm thứ sáu, tòa trị-sự hội Vạn-quốc đã lập hội-đồng riêng xét công việc của hội-đồng cai-trị trong hạt sông Sarre. Các viên-chức trong hội-đồng đều có mặt ở đấy cả. Ngoài mấy viên chức trong bộ thư-ký của hội Vạn-quốc, và các viên chức trong các phái-bộ, không ai được đến dự kỳ hội-đồng ấy cả.

Sáng ngày hôm thứ bảy, tòa trị sự hội Vạn-quốc đã đặt kỳ hội-đồng công để xét những vấn đề sau này:

1° Các vấn-đề quan-hệ về thành Danzig. Về việc ấy, tòa trị-sự có khuyến nước Ba-lan và thành Danzig, có điều gì muốn nói, nên trình với quan tổng ủy-viên của hội Vạn-quốc. Tòa trị sự xét rằng bản giao ước của nước Ba-lan và thành Danzig ký với nhau ở Paris, ngày 9 Novembre 1920 nên lấy làm cái chuẩn đích trong cuộc giao-tế của hai chánh-phủ.

2° Tòa Trị-sự ấy cho viên tổng thư-ký hội Vạn-quốc chuyển đệ bản tờ trình của hội-đồng Nha-phiến cho các chánh-phủ có chân trong hội Vạn-quốc.

3° Tòa Trị-sự định mời nước Ai-cập, xứ Maroc và xứ Tunisie cử đại-biểu đến dự cuộc hội nghị về việc thương-chánh của hội Vạn-quốc định triệu tập vào ngày 15 Octobre này.

Cuộc hội-nghị giảng hòa Đông-âu

Có tin rằng trong kỳ hội-nghị của các nhà giám-định nước Hy-lạp và nước Thổ-nhĩ-kỳ đã giải quyết được nhiều vấn-đề của hai nước.

Các nhà giám-định về việc binh vụ nước Thổ và các nhà giám-định về việc địa-hạt và việc chánh-trị đã xong công việc.

Quan Giám-quốc đi Clermond-Ferrand

Quan Giám quốc Millerand cùng mấy quan thượng-thư đi Clermond Ferrand hôm thứ bảy để dự lễ tam-bách chu-niên ông Pascal.

Việc trong các hạt trú binh

Báo *Le Temps* có nói rằng sở quản-lý hỏa-xa trong các hạt trú binh vẫn tăng chuyến xe hỏa và cải-lương mọi việc.

Mười hai ngàn người Pháp và Bỉ, làm việc thay cho một trăm tám mươi ngàn người Đức, mà trông nom được ba trăm chuyến xe hành-khách và bốn trăm chuyến xe hàng-hóa và lương thực, tính ra mỗi ngày chạy 54 ngàn kilomètres. Chánh phủ nước Đức nghiêm cẩm, nhưng số người Đức đi xe hỏa vẫn đông, mỗi ngày tính có 55 ngàn người.

35 thứ nhập về các đường hỏa xa trong tuần lễ từ ngày 18 đến 24 Juin gần được năm nghìn triệu marks, tính ra được độ 500 nghìn quan.

Các quan đại sứ nước Bỉ và nước Pháp đã xin chánh-phủ Đức giáp trong việc tìm nỗ các kẻ phạm tội trong việc bành thích ở Duisbourg mới rồi.

Nước Đức đối với việc trú binh

Sau khi Đức khâm-sai của Giáo-hoàng chuyển bức thư của Giáo-hoàng cho chánh-phủ Đức, thì chánh-phủ nước Đức có nói chánh-phủ ấy cũng hợp ý với Giáo hội mà tỏ bất bình đối với những việc bạo động.

Ông nghị-viên về đảng xã-hội tên là Hermann Muller có nói quốc-dân nước Đức rất bất bình về các việc hãy-hoại dụng cụ, vậy ông xin chánh-phủ phải dùng một cái thái-độ cương-cường đối với các việc ấy.

HÀI ĐÀM

Sửa lại truyện Kiều

IV

Á Hồng-nâu kia tiếng hát rất hay, nhưng hơi ngọng một chút. Quan viên chơi nghịch tập Kiều đặt ra câu miễu:

« *Dưới trăng quyên đã gọi hè,*
« *Đầu tường nửa ngửi nắp-nắc nắm* [bóng.
« *Trách nòng bờ-lững với nòng,*
« *Nhà hương chốc để ngành-ngàng bấy* [nâu.»

Có ông nọi xin đổi hai chữ « *Dưới trăng* » nâm hai chữ « *Nia-no* » cho thêm vị.

Bi-đình, Nguyễn-triệu-Tết.

VẦN UYÊN

Vịnh người giả nhân nghĩa

Ngẫm nghĩ lâu ra mới biết người.
Cầu thời tìm đến khó thời lui.
Thôi đừng đỏ đói nhân nghĩ bảo.
Mà để mai sau một chuyện cười.

Than nghèo

Mắt tai sáng suốt cũng như người.
Cũng chẳng vì hoàng chẳng phải lười,
Người có mà mình nghèo khuốt mãi.
Cầu do sao thế chị em ôi!

Ph. Nữ. Ng.-duy-Tiếu.

Nhớ quê

Đoái trông khuất ánh mây vàng.
Nước non thẩm thẩm lòng càng vấn-[vương.
Bên trời cảnh nhạn kêu sương.
Khiến người cố quốc thu hương thêm [sầu.
Đông-thành cách mấy ngàn dâu.
Năng mơ lần lần bầy tàn quê người.
Song an vô vô phương-trời.
Gió giăng sao khéo trêu người buồn [tênh.

Nên câu ngâm ngợi tình tình.

Đêm buồn

(Phỉ-vân điệu)

Vầng vặc bóng Hằng-nga.
Tuyết bay tới tả lạnh lùng hoa.
Ngọn đèn le-lói,
Tắc dạ xót xa.
Hồi khách tri-âm đâu vắng tá.
Trống dồn nghe điểm đã sang ba.
Bốn vách tường giao tí tách,
Hỏi ai ai có thấu tình ta.
Thơ ngâm tẻ ngắt mình càng bóng.
Thổi lọt mành thưa trận gió qua.

Gia-viễn, Thọ-vực, Ng.-x.-Đài.

Cái vấn-đề nữ-học ngày nay

Kỳ giả có cái hân-hạnh dạy ở trường nữ-học mấy năm, nên biết một đôi chút về nỗi học nữ-giới nước Nam ta. Chương trình ở trường nữ-học tựa tựa như chương-trình ở các trường Pháp-Việt con trai, duy có một vài môn-học là khác như may, thêu, đan, pháp cuối cơn, đó là những việc cần cho đàn bà con gái. Về cách dạy bảo thật là chiếu-cáo. Từ bà đốc cho đến các bà giáo Tây-Nam ân-cần coi sóc học-trò như bà mẹ chăm nom dạy bảo con vậy. Đường ấu ý ở bắt vào khuôn vào phép, ngôn-ngữ cử chỉ bắt nọ bắt nài: Khi bắt học học, không dám nói bắt thấy mọi người có đủ tư-cách một người nói-trợ giỏi, nhưng phần nhiều là những người có thể giúp chồng dạy con đã làm cho trong gia-đình có cái cảnh học-tập. Ấy là nói những người giữ được tinh hay nết tốt đã tiêm-nhiễm được khi ở học-đường. Giản hoặc có người khi khôn lớn bị thói-tục ở nơi hoàn-cảnh đổi tâm tính, nếu chỉ mang tiếng là nhỏ nhẻn. Cũng có người tự phụ quá, nên cách ăn-ở kiêu-căng. Con nên bỏ rẫu nỗi canh, thiếu-hụ thấy một đôi người như vậy, ngờ rằng bọn nữ-lưu theo tân-học đều có cái tính nết ấy cả.

Vì lẽ ký-giả biết một đôi chút về nền nữ-học mà mới đây có mấy ông quen biết đem cái « *Vấn-đề nữ-học* » đàm-luận với ký giả. Ký-giả đem những việc được mục-kích nói rõ cho các ông ấy nghe. Các ông nghe xong cần chuyện, có tỏ ý-kiến mà ký giả thật ra sau này:

Mới mười năm trở lại đây, nền nữ-học lan khắp trong nước. Từ con kẻ chợ cho đến chốn hương-thôn nhiều nhà cho con em đến trường Pháp-Việt học tập. Quang-cảnh ở nơi học-đường thực là sầm-uất. Từ trước đến nay, những người có bằng-tốt-nghiệp ở các trường Sơ-đẳng được bổ-dụng, mà từ nay trở đi những người có bằng thành-chung học mới được bổ giáo-học ở các trường tỉnh — Những người có bằng cao-thấy sẽ bổ trợ-giáo các trường Sơ-đẳng yếu lược. — Từ khi Tây-học thịnh-hành, nữ-lưu Nam-Việt thêm ra một phái người « đi làm việc nhà-nước » đó là một điều đáng mừng.

Nhưng công phu học-hành không phải là ít. Tính ra đỗ được cái bằng cơ thầy phải năm sáu năm trời đèn sách, muốn cho được tốt nghiệp thành-chung phải mười mười-hai năm. Và chẳng nếu ai đi đỗ được cái chỉ cốt đỗ được cái văn-bằng để đi làm, thì cái mục-đích sự giáo-dục khỏi sao xa lạc. Ta thường nom ở các báo-chương phàn nàn về bọn nam-học-sinh dở dang, xoay ra nghề không muốn, muốn học nữa không thể được, thành ra một phái người vô-dụng. Nếu biết trước như vậy, thà rằng cho học nghề học nghiệp ngay từ trước khỏi nỗng công bút-nghiên!

Ta muốn cho học thiếu-niên nữ-lưu tránh cái bước đường sai lầm ấy, ta nên mở trường chuyên dạy về nữ-công, còn như các môn-học khác đàng quốc-âm mà dạy. Chương-trình và khoa-học phải nào như thế nào? Trong chương-trình về nữ-công chuyên chú vào những việc sau này: cách nấu nướng ăn thường, cách nấu cỗ làm bách trái, khâu vá, cắt quần cắt áo, cách giữ gìn quần áo và đồ dùng trong nhà, vệ-sinh về nhà ở, cách coi sóc con trẻ, người già, kẻ ốm. Học hai năm cũng có thực-hành ngay. Bấy nhiêu môn-học phải chia ra một khóa học là ba bốn năm. Bắt đầu dạy những việc dễ từ lớp dưới, dần dần việc khó ở lớp trên. Còn như hạn tuổi học-trò tùy định thế nào tiện thì làm. Ngoài việc nữ-công, lại còn các môn-học khác, nhưng chuyên chú về khoa luân-lý. Thường thường là đem chuyện cổ, chuyện kim, giảng-thuyết cho học-trò nghe, để mầm tốt chôn sâu vào trí-não non nớt của con trẻ.

Khi dạy khoa nữ-công, chính học-trò ra trong bọn. Ví dụ dạy về cách nấu nướng, bài học chuộc rồi, dặn học-trò sắm sửa các thứ cần dùng, bà giáo-chỉ bảo trong khi làm bếp. Cách đi chợ mua cũng là chọn các thứ ăn bà giáo cũng phải chỉ bảo cho học-trò, khi nấu nướng xong, bà giáo bảo cách dọn mâm sắp đặt đâu vào đấy và tính toán buổi chợ hết bao nhiêu tiền. Khi mâm cơm để ở trên giường để mọi thức, bà giáo cùng học-trò nghỉ ăn nỗng hình như một nhà sum họp — Tính thầy trò quyền luyến xiết bao! — Nhân khi ấy, bà giáo chỉ bảo cách ngồi, cách ăn nỗng cho phải phép; trừ đồ ăn nào ngon thì khen, thêm nào hỏng thì chê. Khi cơm nước xong, học-trò cất mâm rửa bát đĩa, dọp dẹp các thứ để dùng đâu vào đấy. Tất có người bỏi rằng lấy tiền đâu chi vào khoản tiêu dùng (1) ấy? Thưa rằng học trò bổ tiền ra để chi dụng (2). Vì chẳng mỗi bữa cơm có ít món ăn, tiền tiêu không tốn cho lắm, vì đã người học-trò ở nhà cũng phải ăn. Mỗi người học-trò lại cần có một quyển sổ tay để ghi chép các đơn thực-phẩm, cho là cách nấu nướng ra làm sao, cách vệ-sinh trong khi làm bếp. Đến cuối năm, tường trong quyển sổ nhật ký ấy ghi chép đã được lắm điều có ích cho người về sau. Các môn học khác về nữ công cũng theo cách ấy mà dạy.

Nhưng ta phải biết trước rằng trong việc lập trường thực hành có

(1) Ở bên Pháp, về khoản chi tiêu này, chính ấn nhà trường trông cậy ở những nhà hàng nên bằng tâm tư-giúp cho, nhờ ở các hội khuyến học.

(2) Như một một khi tới, tiếp chuyện ông B. V. M. nói về việc học ở trường nữ-học tại tỉnh H.-dương. Ông nói rằng mỗi khi học nấu nướng, học-trò góp tiền. Cô giáo và học trò đi chợ mua các thứ ăn. Khi làm cơm xong, thầy trò cùng ăn. Khi học khéo, thầu học trò bỏ tiền ra mua vải, khi khâu xong, của ai giả người ấy.

mấy điều khó là làm thế nào tìm được một nơi rộng rãi sắm sửa cho đủ các thức khí dụng để dạy thực-hành; kén chọn sao cho được những giáo sư biết đủ môn học về nữ-công, có tư cách hoàn-toàn để làm gương cho học-trò noi theo, ngõ hầu mới luyện tập được một bọn phụ nữ có tứ-đức vậy.

Đó là ý kiến của mấy nhà nhiệt-tâm với nền giáo-dục nữ-giới đã tỏ bày với ký-giả.

Theo dư-luận ở xã-hội ta ngày nay có thể nói rằng có một phái muốn rằng con gái nước Nam theo học tập cho tới trình độ con trai, nghĩa là học từ bậc tiểu-học, qua thành chung học dần dần tới đến bậc cao-đẳng; một phái muốn cho con gái học thiệp liệp, rồi tập nữ công; mục đích cốt sau trở nên người nội-tướng giỏi giang.

Phái thứ nhất muốn rằng bọn phụ nữ ra giúp việc ngoài, mà phái thứ hai muốn rằng bọn phụ nữ gánh vác việc trong gia-đình. Kể tôn chỉ của hai phái này không phải là không chính đáng.

Xin chất vấn các ngài cao-minh xem việc lập trường thực hành như ký giả đã thuật ở trên kia có thích-hợp hay không?

Thanh-trai, Trương-qui-Bình.

Cuộc thi thơ

Của Ngô-thị-Quyên nữ-sĩ

Đề mục: Vịnh Văn-miếu Hà-nội — Đã có một câu phá: « *Nghìn năm văn vật đất Thăng long* » xin nối thêm 7 câu nữa cho thành bài thơ.

Giải thưởng của Ngô-nương: Kính biếu một thứ trong văn phòng tứ-bảo như quản bút, lọ mực, hoặc cái cặp giấy bằng bạc, v. v. đáng giá 10 đồng. Trong các báo quốc văn như *Nam phong*, *Hữu-thanh*, *Trung-bắc*, *Thực-nghiệp*, *Khai-hóa* hễ người trúng giải thích thứ báo nào thì xin kính biếu trong 10 năm.

Giải thưởng thêm của bản-quán: Ngài nào có thơ đăng ở bản-báo mà giật được giải thưởng của Ngô nương thì bản-quán xin kính tặng thêm một bộ *Đông dương tạp-chí* toàn tập và các thứ sách khác của bản-quán ấn-hành như Ngự-lâm-pháo-thủ, Nam-sử yếu lược, Mai-nương-lệ-cốt, Thuyền-tình bể-ái và Tái-sinh-duyên, v. v. cả thảy đáng giá là 60 đồng.

Kỳ hạn. — Hạn gởi bài thi đăng báo đến ngày 31 Décembre 1923 là hết.

Thơ thi

IV

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Miếu cũ mô ngay đạo vẫn sùng
Lầu rợp uy-nghi trong trần bắc,
Tường xây phú mỹ rực giời đông.
Thấp cao cây cỏ chen cành biếc,
Mờ tỏ bia rêu giãi bóng hồng.
Mưa gió trải bao hương khói tỏa,
Lý, Trần, Lê đó dấu còn phong.

Tôn-thất-Tuân
N° 22 Rue de la Soie.
Hanoi

V

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Ghi tạc danh nhân giống Lạc Hồng.
Muôn đoạn lòng văn khôn chuyển động,
Một nền quốc túy biết bao công.
Miếu xưa phong vũ ghe phen trải,
Bia cũ in rêu nét nhạt sông.
Tiếng tốt lẫy-lừng muôn thuở để,
Tang thương đã trải mấy non sông

Lê-minh-Vân
Boulevard Gambetta, voie 9
N° 2, Hanoi

Phát phần thưởng

Hội Khuyến-học Nhân-bác (Hanoi)

Ngày hôm qua chủ nhật, hồi tám giờ sáng, hội khuyến-học Nhân-bác đã phát phần thưởng cho học-sinh tại trường học của hội ở phố Chợ hôm. Nhà trường hôm ấy trang-hoàng rất lịch sự, các thân hào trong thành phố và các hội-viên đến dự lễ rất đông. Năm nay phần thưởng của hội phát rất nhiều. Trong có học-sinh hơn 200 người, kể có đến một trăm rưởi cậu được phần thưởng. Nghe đâu phần thưởng ấy phần nhiều là của các hội thân-hào trong thành phố và của các hội-viên trong hội tặng.

Trước tiên ông hội-trưởng Nguyễn-Tần có đọc mấy lời, rồi lẽ rất văn-chương. Sau đến ông phó hội-trưởng Phạm-v... [illegible] có đọc một bài khuyên học-sinh. Sau cùng đến một người học-sinh đọc một bài cảm ơn các ông hội-viên.

Sau đây xin lục đăng bài diễn-văn của ông Thư.

Các học-sinh,

Hôm nay các anh được lĩnh phần thưởng, để thưởng cái công các anh đã chăm chỉ giùi mài suốt năm, lại được các ngài đến chứng kiến cho các anh thế thật là vẻ vang cho các anh lắm. Các anh nên biết cảm ơn các ngài vì các ngài đã hết lòng ân cần với các anh. Không những các ngài lập trường để các anh có chỗ mà đến học tập, mỗi năm lại còn ban phần thưởng cho để khuyến khích các anh mỗi ngày một chăm học. Vậy các anh phải cố học hành đi, sau này các anh nên người ấy là các anh biết tỏ ơn với các ngài đấy, vì các ngài săn sóc trông nom đến các anh cũng là chỉ mong cho các anh khá mà thôi.

Suốt năm các ông giáo đã giảng dụ cho các anh biết bổn-phận của các anh thế nào rồi, tôi không cần nhắc lại đây làm gì nữa, nhưng nhân dịp phát phần thưởng này tôi nghiệm một vài điều các anh thường hay nghĩ lầm, tôi tưởng nên nói vắn tắt mấy câu để các anh hiểu rõ. Tôi nói vắn tắt vì hẳn các anh cũng không muốn ngồi lâu, mấy chồng sách đẹp kia hẳn làm cho các anh nóng ruột.

Tôi xem ra có nhiều anh chăm chỉ học-hành là chỉ cốt được phần thưởng; hễ không thấy nói đến phần thưởng thì hình như cái lòng chăm chỉ ấy đã kém đi rồi, thành ra các anh học là một là: cho khỏi phải phạt, hai là cho được phần thưởng. Như thế thì không phải, mục-đích của sự học không phải là thế. Các anh học là để cho biết, để cho mở mang trí khôn ra, để hiểu nghĩa sự làm người, chứ không phải học chỉ cốt lấy phần thưởng. Các anh học mà được phần thưởng là đáng khen lắm, nhưng chớ tưởng thế là đủ rồi mà từ nay trở đi không phải chuyên cần gì nữa. Các anh học giỏi một phần mà được thưởng thì lại phải học lên năm bảy phần nữa, vì phần thưởng là để khuyến khích cho các anh học một ngày một tấn tới lên. Các anh chớ tưởng rằng hễ làm bài nào được nhiều điểm nhất là đáng thưởng đâu, có khi người học-trò làm bài kém mà cũng đáng thưởng là vì đã gắng hết sức nhưng bởi khiếu chất không được thông minh, cho nên chịu kém, vậy thưởng là cốt thưởng những học trò biết gắng sức, mỗi ngày một học hay lên. Bài thi này làm kém nhất lớp mà bài thi sau lại kém cũng chẳng hề gì, miễn là lúc làm bài sau đã biết gắng sức lên một chút thì được, bài trước cũng kém, nhưng kém ít điểm, bài sau cũng kém nhưng kém hơn điểm, ấy là đã tiến rồi. Mà trong sự-học thì cần mỗi ngày một tiến, hễ lùi một bước là hỏng. Vậy các anh nay được phần thưởng phải cố lên nữa mới được, để mỗi ngày mỗi hay, chớ đừng nghĩ ai lầm rằng các anh học-hành là chỉ cốt được phần-thưởng mà thôi.

Nhiều học-sinh cũng bởi lúc đi học chỉ hiểu lầm thế, cho nên lúc lớn lên cũng chỉ nghĩ đến cái mục-đích thiển cận của sự-học, nghĩa là chỉ mong sao cho chóng hết cái niên học, đỗ sao cho được một vài cái văn-bằng, rồi kiếm được một chức-phận nhỏ gì thế là đủ mãn nguyện rồi, sách vở xếp một xó, chẳng thiết gì đến học-vấn nữa, hình như cái mục-đích sự học của mình chỉ có thế mà thôi. Đã đành rằng người ta ai chẳng cần phải kiếm cách sinh nhai và sự học là cốt để giúp ta có cách dưỡng thân, nhưng ta cũng phải nghĩ đến cái mục-đích của sự học như tôi vừa nói, nghĩa là học cho rộng rãi kiến-văn, cho mở-mang được trí-thức, cho di-dưỡng được tinh-tình, nói tóm lại là cho nên người có tư cách. Các anh nên nhớ điều ấy nên chăm chỉ gắng sức học hành, nhưng chớ chăm chút lấy các văn bằng, mà chỉ cặm-cụi vào đường khoa cử. Học mà đã chỉ cốt cho thi đỗ thì tất phải học cho thuộc hết những học-khóa liệt ở chương-trình các kỳ thi, tất là chỉ chăm về những khóa học ấy thôi, ngoài cái chương-trình ấy là không thiết đến gì nữa, không chịu suy xét gì, nghĩa là nhồi vào óc cho đủ chữ để thi cho được mà thôi. Cái lối học ấy là cái lối học của các cụ nho ta ngày xưa đấy. Các cụ đã cắp sách đi học là chỉ có mục-đích thi đỗ mà thôi. Cho nên có cụ đến sáu bảy mươi tuổi mà còn đi thi. Cái lối học thế tất là không lợi. Từ sáu bảy tuổi cho đến hai ba mươi tuổi có khi đến bốn năm mươi, các cụ chỉ toàn một mặt học thuộc lòng, học suốt đêm suốt ngày, học tháng ấy sang tháng khác, chỉ cốt nhớ sách nhiều, để có cái hi-vọng đỗ được. Đã chỉ mải miết về đường khoa cử như thế thì còn thiết đến gì nữa. Học như thế thì làm gì mà đường thực nghiệp như các công nghệ, việc thương-mại, ta chẳng kém người, làm gì mà nước ta chẳng chịu hèn yếu.

Nay các anh chớ nên bắt chước cái lối học ấy. Thỉnh thoảng tôi hãy còn thấy có anh học như thế, nghĩa là khi có bài học thì gào hét rầm rĩ lên một lúc cho kỳ thuộc lòng, bảo đọc thì đọc lầu lầu từ đầu chí cuối, không quên một chữ, không ngắc một câu, thế mà giá có ai hỏi nghĩa một chữ thì các anh chẳng hiểu gì cả, đành chịu không biết. Học như thế thì các anh có biết người ta gọi là gì không? Người ta thường bảo là học như con vẹt, nghĩa là chỉ học thuộc lòng mà không hiểu gì. Không nên học như thế. Muốn chóng biết thì hỏi các ông giáo [illegible] anh, đã hiểu rồi thì các anh phải suy nghĩ [illegible] học thế thì phải dụng công nhưng biết được [illegible] là chắc chắn. Mà bao giờ các anh học như thế thì mới được. Các anh chớ tưởng rằng [illegible] trường các anh mới phải thôi đâu.

Sau này các anh thôi học rồi, các anh đã có một nghề trong tay rồi, các anh cũng vẫn cần phải học, vì rằng những điều các anh biết chưa thấm vào đâu với những điều các anh cần biết. Tôi nói học đây không phải là các anh lại cắp sách đến nhà trường như bây giờ đâu, bấy giờ các anh tự học lấy mình nghĩa là xem các báo, xem sách cho rộng kiến văn để tu tỉnh lấy mình. Những lúc nhàn hạ chớ nên lêu lổng chơi bời, nên lấy sách mà xem, mà suy nghĩ, thật không có sự tiêu khiển gì thú hơn mà cũng không có người bạn nào quý hơn là quyển sách nữa. Ấy đấy là mấy điều tôi muốn dặn các anh. Bao giờ các anh cũng nên đinh ninh trong dạ rằng các anh nên học sao cho sau này các anh nên người có ích cho các anh, có ích cho nhà cho nước, ấy là các anh không phụ tấm lòng quý hóa của các ngài đây.

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 8 Juillet 1923, giá bạc ở kho Nhà nước định là 3$ 65

Quan Toàn-quyền Baudoin đã tới Hanoi. — Quan quyền Toàn-quyền Baudoin và quí phu-nhân đã đi ô-tô về Hanoi tối hôm qua.

Đại hiến thăng chức. — Quan Thống-sứ hạng ba Robin sung chức phó Toàn-quyền Đông-pháp nay được thăng Thống-sứ hạng nhì.

Khánh thành nhà thương binh ở Hongay. — Sáng sớm hôm qua tàu *Amiral Ponty* ở Saigon ra khi tới vịnh Hạ-long thì dừng lại ở lối Henriette để quan Toàn-quyền Baudoin và quí phu-nhân sang tàu *Vinh* đi đến đảo « Buisson » dự lễ khánh thành nhà thương binh vừa mới dựng tại đó, ngay ở Hongay trông sang.

Đó là một nơi nghỉ mát và để du-lịch trong mùa hạ rất thú, những tòa nhà ở đây nguyên ngày xưa là trại binh mà nay sửa sang lại để cho các quan võ và các quí quyến có thể đến nghỉ mát. Phong cảnh đây rất đẹp, nhà làm ở trên cao về phía dưới thì cát nhỏ li ti và nước thì trong suốt. Hiện nhà nghỉ mát này đã có 24 người đến nghỉ rồi. Khi quan Toàn-quyền và qui phu-nhân đến nơi, có quan Thống-soái và quí phu-nhân cùng quan Thiếu-tá Sully đến tiếp.

Buổi sáng các ngài đi xem các tòa nhà, tuy mới sửa sang được ba tháng mà chẳng thiếu gì, đèn điện, nước, chỗ tập thể thao cho trẻ con, chỗ đánh quần cho người lớn, chẳng thiếu gì.

Các quan đến dự hội thì có quan phó Binh lương Willotte, quan Nguyên-soái Delberg, quan Công sứ Broni, ông chủ mỏ Hongay v. v.

Lúc 12 giờ trưa, Baudoin phu-nhân cầm một cái nồi hoa mà treo lên cái móc ở giữa lò suởi lớn. Rồi các quan xơi cơm sáng. Khi đứng dậy thì quan Thống-soái có nói mấy câu chúc cho nhà nghỉ mát, và quan Toàn-quyền cũng đáp lại mấy lời rất trân trọng. Lúc hai giờ, quan Toàn-quyền và Baudoin phu-nhân cùng quan Thống soái xuống tàu *Vinh* đến 18 giờ đến Haiphong.

Tin đường sá. — Vì mấy trận mưa to ở Bắc-giang vừa rồi, mà những đường Nhã-nam đi Đèo cả, Nhã nam đi Mỏ-trang, Nhã-nam đi Đức-thắng, đường Bích-động đi Cao-thượng và Phủ-lạng-thương đi Nhã-nam đều bị ngập nhiều quãng, xe ô-tô không đi lại được.

Đổi chỗ ở

Hiệu ĐAN-PHONG số 66, phố hàng Bồ, bán hàng tạp-hóa và hàng xứ đến 12 Juillet này sẽ dọn lại phố hàng Gai, số 34, Hanoi. 3626

Tuyển thư-ký vào ngạch Điện-báo. — Đến ngày thứ năm 30 Août 1923 hồi 7 giờ sáng tại sở Điện-báo Hanoi sẽ mở kỳ thi tuyển thư-ký tập sự vào ngạch Điện-báo.

Những người muốn ứng thi phải gởi các giấy sau này đến quan chánh sở Bưu-điện Bắc-kỳ (chef du service des Postes et des Télégraphes du Tonkin) ở Hanoi.

1° Một cái đơn viết bằng giấy tin chỉ 0 p. 12

2° Một tờ giấy khai-sinh, do trưởng phố hay lý-trưởng nhận thực rằng thí sinh đã hơn 18 tuổi và chưa quá 23 tuổi (giấy này phải làm bằng giấy tin chỉ, quốc-ngữ, có chữ quan Công sứ ký, làm theo kiểu đã định ở trong tờ chu-tri số 433 P ngày 21 Novembre 1923 của quan Toàn-quyền) Sở Điện báo không chịu trách-nhiệm về người thí-sinh mà vì [illegible] trong tuyển chưa được bổ trước cái hạn tuổi đã định trong nghị định ngày 18 Avril 1919 là 25 tuổi.

3° Một cái ảnh.

4° Một tờ giấy chứng chỉ của ông đốc trường học mà người thí sinh học sau cùng.

5° Một tờ giấy tình nguyện tòng sự trên Thượng-du Bắc kỳ và nếu Nhà-nước có bổ đi các xứ khác cũng xin đi.

Học-sinh trường Sư-phạm và trường Bảo-hộ muốn ứng thí thì ngoại những giấy trên ấy lại phải đính theo một cái giấy phép của quan chánh Đốc-học Sơ-đẳng Bắc-kỳ cấp cho nữa

Đến chiều 19 Août là làm xong sổ người ứng thí, các đơn gửi đến sau ngày ấy không nhận nữa.

Những người thi đỗ cứ theo thứ tự trên dưới mà bổ dần.

Thí-sinh phải đem giấy, bút, mực, giấy thấm.

Hội Khai-trí Tiến-đức đối với hội Việt Nam Bảo-anh. — Chiều thứ sáu, hồi 6 giờ, hội-đồng quản-trị hội Việt-Nam Bảo-anh đã họp tại nhà công-quán hội Khai-trí tiến-đức. Ngoài những vấn-đề bàn kỳ hội-đồng ấy thì có một vấn-đề quan-trọng là hội Khai-trí Tiến-đức bảo-trợ cho hội Việt-Nam Bảo-anh

Ông Jaspar, hội-trưởng nói rằng công-cuộc hội Bảo-anh cốt để cứu giúp những trẻ con Annam, nay hội Khai-trí tiến-đức đã mở cuộc ân-trí-viên được thịnh-đạt mà cũng theo một cái mục-đích. Và lại phần nhiều hội-viên người Tây người Nam cũng có chân cả hai hội, thì ông thiết-nghĩ hai hội nên họp sức lại mà làm việc từ-thiện còn hơn là chia ra nhiều hội, nên xét xem có nên xin với hội Khai-trí tiến-đức bảo-trợ cho hội Việt-Nam Bảo-anh, ông có hỏi ý-kiến hội-đồng thì các hội-viên đều thuận cả.

Sau ông hỏi ý quan Thiếu Hoàng và quan Marty đến dự hội-đồng, về việc sáp-nhập nên làm ra thế nào. Các ngài đều nói rằng: « hội Khai-trí tiến-đức chắc ưng-thuận bảo-trợ hội Việt-Nam Bảo-anh, vì cũng là một việc thiện cũng như là ân-trí-viên của hội. » Quan Marty lại nói rằng: « hội Việt-Nam Bảo-anh cứ để như cũ, nhưng phải thêm vào điều-lệ một vài điều về việc hội Khai-trí tiến-đức bảo trợ, nói tóm lại hội V. N. B. A. đối với hội K. T. T. Đ cũng như ân-trí-viên của hội. Về việc quản-trị hội V.N.B.A. thì một phần hội-viên do hội bàn còn một phần thì do hội K. T. T. Đ. cử... »

Hội đồng đã cử một tiểu hội-đồng để sửa đổi lại điều-lệ hội V. N. B. A. để xin quan Thống-sứ duyệt-y. Vậy sự sáp-nhập này có lẽ hai ba tháng nữa mới thi-hành được.

Nay ta chỉ nên nhận rằng hội V. N. B. A. muốn xin hội K.T.T.Đ. bảo-trợ là vì thấy hội K. T. T. Đ. có đủ thế-lực làm việc từ-thiện. Những nhà hằng-tâm hằng-sản người Tây người Nam có thể họp sức lại mà giúp việc thì chắc chóng thành quả phúc. Hai việc làm phúc nhập làm một như thế thì cũng là một việc may cho trẻ con nghèo khổ ở đất Việt-Nam ta vậy.

Chuyến xe lửa đi đêm lên Lao-kay. — Chuyến xe hỏa chạy đêm đường Lao-kay đặt tạm trong ba tháng hè xem chừng hành khách vẫn đông lắm. Xe hỏa đi đêm có cái tiện là đường trường không phải nóng nực, song cũng phải lắm nỗi bất tiện là mùi than tọa máy với mùi dầu thắp đèn khó chịu lắm. Mùi than không nói làm gì nhưng mùi đèn dầu thì rất là khó chịu, như chuyến chạy đêm thứ sáu vừa rồi, đèn cứ tắt luôn thành ra ba hạng nhất nhì ba cứ phải ngồi tối, đến các chỗ đỗ thắp đèn lên được một lúc lại tắt, cứ thế mãi mà đã tắt thì mùi nó lại càng nồng ra. Vì thế công-ti cũng chịu tốn thêm ít tiền đặt đèn điện như ở các toa xe của đường nhà-nước thì hơn.

Tòa án Trừng-trị. — Sáng hôm nay tòa-án Trừng-trị đã hỏi những việc sau này:

Ăn một thúng bánh phải ba tháng tù. — Một người con gái tên là Ng-thị-Thục cùng với em tên là Ng-thị-Thược quê tỉnh Hà-đông thuê xe đem một thúng bánh giò ra Hanoi để bán. Khi đến ở Yên-phụ hai người gài xuống xe, chị bảo em đứng gần xe trông thúng bánh, còn mình thì vào nộp thuế lấy vé. Bấy giờ em mải nhìn đi chỗ khác thì tên cu-li là Ng-duy-Nhạc kéo ngay cái xe có thúng bánh lẫn mất. Hai chị em chạy đi tìm mãi. [illegible] thúng bánh [illegible] đi đến nhà ma rồi. Tòa phạt tên Nhạc 3 tháng tù.

Vì một ngôi mộ. — Nguyên một người ở phố hàng Khoai là Ng-trọng-Trực có ngôi mộ thân-phụ để ở đồng làng Khương hạ về tỉnh Hà-đông mà trước khi kỳ táng thì hiện đã xin phép quan trên và đã nói với hội-đồng hương chính kỳ lý ai nấy đều ưng thuận cả. Sau trong làng có xảy ra sự cháy nhà. Có mấy người không bằng lòng, phao ngôn rằng ngôi mả ấy để vào cấm địa, động long mạch, nên sinh ra cháy nhà. Lũ tên Vũ-khắc-Viễn ở làng ấy lấy sự đồn nhảm ấy làm tin, bảo nhau ra gác ngôi mả ấy. Người có mộ ký táng ở đấy được tin chúng làm xằng, cùng người em tên là Cung về hỏi đầu đuôi, rồi chực đi trình tổng-lý, Bấy giờ lũ tên Viễn đuổi bắt đánh trói lại cả hai anh em, lại dẫn về đình lấy cả những tiền và đồ lặt vặt. Tòa phạt tên Vũ-khắc-Viễn, Ng-xuân-Tuấn, Ng-sĩ De, Ng-sĩ-Ke mỗi tên 15 ngày tù, tên Ng-xuân-Nhã và Ng xuân-Thành 8 ngày tù và phạt 50 quan tiền phạt và 3 đồng bồi thường.

Mua sắt ăn cắp. — Ba người đàn bà cùng tên là Nguyễn-thị-Cả cả, một người 26 tuổi, một người 20 tuổi, một người 30 tuổi và Ng-thị-Tiêm phải phạt mỗi tên 50 quan về việc mua những sắt vụn của trẻ con ăn cắp ở xưởng làm lại cầu Doumer.

Đày tớ bất lương. — Tên Ng-văn-Trạng ở kéo xe một người tên là Hà-văn-Định đã vay tiền công trước sau thấy chủ giao cho 21 đồng thì cuỗm cả rồi cút thẳng. Tòa phạt tên Trạng 2 tháng và 25 quan.

Ăn cắp. — Tên Trần-văn-Thư vô nghề nghiệp phải 6 tháng tù về tội thò tay vào túi áo một người nhà bếp tên là Lê-xuân-Gi ăn cắp ví tiền và tên Tạ-v-Thuyết phải phạt 3 tháng tù về tội thò tay vào túi áo người lính khố đỏ tên là Ban ăn cắp ba đồng bạc.

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hỏa (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con. 3562

Thuyên chuyển. — M. Trịnh-văn-Lương thư-ký Điện-báo mới ở Fort-Bayard về Hanoi được it lâu nay lại đổi lên Lạng-sơn thay cho Trịnh-v-Mậu là lệnh-huynh đổi về Hanoi.

Chết kẹp xe lửa. — Chuyến xe số 72 ở Thanh-hóa ra hôm qua, khi đi đến chỗ kilomètre 92+856 thì đè phải một người đàn ông chừng 30 tuổi; lúc tài-xế trông thấy anh ta đi vào đường sắt thì vừa kéo còi vừa hãm nhưng không sao đứng ngay được, vì đoàn xe dài xe nọ đè xe kia mà anh ta hình như không trông thấy, có lẽ là tự tử chăng? Khốn nạn thay! Khi xe dừng lại, xuống xem thì đã sọ tan chân cụt, xét xem thì thấy mặc bộ áo cánh nâu rách mà không có thẻ thấy thân các viên chức sự xe-lửa bèn giao cho làng Trinh-xuyên-dương giữ tử-thi rồi trình quan mai táng.

Bắt người rồi đòn của. — Ng-thị-Thoa, 30 tuổi, chủ-nhà thanh-lâu ở phố hàng Bát-đàn số 35 có đơn thưa tại sở Cẩm rằng có một tên Khuê vào chơi nhà, đến khi ra thì đánh cả mụ lẫn hai ả khác trong nhà ấy và lấy mất một chuỗi hạt vàng giá ước 52 đồng. Sở Cẩm hỏi xong đã cho giải vào Tòa án.

Bị kẹp xe điện. — Trưa hôm nay ở đường cạo Hom, ngay phố Riquier trông sang, xe điện có đè phải một người thợ mộc còn trẻ tuổi nhà ở trong đường mới. Người ấy bị lọt vào trong gầm xe điện, nhưng cũng may thành xe chưa đè phải mình nhưng cũng bị trọng thương ở đầu. Phải khiêng vào nhà thương, chưa biết sống chết thế nào,

Mất bằng. — M. Ng hữu-Thái ở phố hàng Trống số nhà 48 có khai rằng ngồi trên xe từ hàng Bát cho đến sở cẩm hàng Đậu có đánh rơi mất một cái bằng long-bội-tinh (Brevet de l'ordre impérial du Dragon d'Annam) của M. Ng-Truy ở làng Đông-ngạc.

LỄ ĐỔI CHỖ Ở

[illegible]

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Ai-tín. — Có tin buồn ông Trần-v-Thịnh, thư-ký sở Thương-chính, tạ-thế đêm hôm mồng sáu rạng ngày mồng bảy tại nhà riêng ở phố Chợ-con và đã cất đám hồi hai giờ trưa hôm chủ-nhật. Vậy có lời viếng ông và chia buồn cùng qui-quyến.

— Lại được tin ông Vũ-ngọc-Quế, tòng-sự tại Đại-thuế hàng A. Badelot tạ thế ở Hải khách-sạn Teston, ngoài Đồ-sơn tám giờ tối thứ sáu, đến ngày thứ bảy đã cất đám an-táng ngay ở ngoài ấy. Xin có lời viếng ông, chia buồn cùng quý-quyến và tất cả các ngài tòng sự tại Đại-thuế hàng A. Badelot.

Một việc có đáng khả nghi không? — Về việc M. Vũ-ngọc-Quế tự tử ở Hải-khách-sạn Teston ngoài Đồ-sơn có nhiều người bàn ra tán vào lắm chuyện: người bảo vì tình mà chết, người lại cho ông vì cảnh-ngộ mà chết, song xét mấy lý-do đó có phần phân-vân lắm, không biết thế nào mà dám quyết đoán được, cho nên sau đây chỉ lược thuật lại sự xảy ra để công-đồng lãm;

Sáng hôm thứ năm 5 Juillet, hồi 7 giờ, nhà giấy mở cửa, M. Quế còn đi xe đạp lại sở làm việc. Theo thường lệ, ông bắt tay chào tất cả anh em đồng-sự một lượt, nhưng xét ra hôm ấy không có vẻ đạm-đà vui vẻ như mọi ngày, nét mặt rầu rầu, thời anh em đoán có sự buồn riêng nên không ai muốn thóc mách quan tâm làm gì. Đến độ 7 giờ rưỡi thấy để cả cặp sổ sách ở nhà giấy rồi ra lên xe đạp đi, một chốc ông chủ có việc hỏi đến, phải viết giấy sai người tây-phái đi tìm đưa, Người tây-phái đi tìm khắp tỉnh chẳng gặp M. Quế đâu cả, mãi tới 11 giờ về lại đưa trả ông chủ cái giấy ấy, thời ông chủ tưởng bận việc gì riêng nên cả ngày hôm đó cũng không hỏi đến nữa. Thời ra lúc đó M. Quế lên xe đi đâu cho đến 9 giờ mới về nhà cất xe đạp và dặn đừng để phần cơm. Lúc sắp xuống gác thời có một thằng bé lại đưa thơ, M. Quế mở xem không nói gì cả, rồi cứ để quần áo đi làm như thế lên xe đi. Đi đâu? Đi thuê ô-tô ra Đồ-sơn ngay hay còn đi đâu nữa? không ai biết. Chỉ biết chính chiều hôm thứ năm ấy, người phu quét dọn ở nhà giấy trông thấy ở trên một chiếc ô-tô chở Haiphòng-Đồ-sơn có bốn người đàn ông ngồi mà hình như có cả M. Quế nữa.

Ngày hôm sau là thứ sáu 6 Juillet, Mme Quế ở nhà tưởng chồng đi ăn khách về thời đi làm luôn, mà có lẽ chủ sai đi đâu, nên cả ngày không thấy về nhà cũng không đi tìm. Chỉ duy có người vợ bé, đi tìm ba bốn lượt, hết hỏi phu lại hỏi các cai xem chồng bận việc hay đi đâu. Nhưng cũng chẳng một ai biết gì cả. Mãi đến ngày hôm sau nữa là thứ bảy 7 Juillet Mme Quế mới đổ đi tìm khắp mọi nơi, cũng chẳng thấy tăm hơi gì, bèn lại sở hỏi và nói chuyện đầu đuôi cho ông chủ nghe. Ông chủ vỗ ủy bà mấy lời rồi lập tức ra sở Sen-đầm dò la tin tức, vì ông có phong-thanh có người nói rằng một người làm của ông ra Đồ-sơn tự tận ở Hải-khách-sạn là chỗ ông cũng quen biết, Chẳng ngờ tin ấy là tin thực, nên lập tức ông gọi điện-thoại ra sở Sen-đầm Đồ-sơn hỏi chuyện, đoạn ông sai M. Lan đi thuê ô-tô đưa Mme Quế và gia-quyến ra Đồ-sơn lo liệu việc tống táng.

Cứ như lời M. Teston là chủ Hải-khách-sạn nói chuyện với M. Lan, thời chiều hôm thứ năm, vào khoảng 6 giờ, M. Quế đi xe tay ở phía bãi bể đi vào, chứ không phải ở đường Hải-phòng ra Đồ-sơn, vào khách-sạn thuê buồng trọ, nói rằng vì mệt nên không biết chừng nghỉ ở đấy vài ba hôm. M. Teston mời rượu và hỏi có muốn ăn gì để cho dọn bàn, thì M. Quế bảo cho một miếng bánh dồi và cốc rượu giải khát thôi. Đoạn rồi vào giường nằm nghỉ, Đến sáng ngày hôm sau, bồi gọi cửa xem có cần dùng gì, nhưng chỉ thấy trả lời rằng mệt, phải để nghỉ yên. Bữa trưa bồi vào gọi cửa, thì cũng chẳng thấy [illegible]. Đến bảy giờ tối bồi vào gọi lần thứ ba thì thấy im lặng không thưa, bèn ra báo chủ M. Teston [illegible] gọi [illegible] không được, lấy làm ngại, mới đi tìm sen-đầm lại phá cửa vào. Bấy [illegible]

(Xem trang thứ ba, còn tiếp)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
BÁO THỨC KIỂU ĐẶC
Máy ký-mã thượng-hạng
Mài cả kim có chất dạ-quang
BẢO-HÀNH 5 NĂM
Giá..... 5 $00
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert. — HANOI
2000

PHÒNG - THĂM - BỆNH
CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET
Thương thọ độ nhật cũng Bắc-đẩu bội-tinh
Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Said (Ai-cập) Huế.
Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt: có các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai
cho bệnh-nhân: Buổi sáng 7 giờ đến 8 giờ — chiều 14 — đến 17 —
KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần
XIN GIẤY LÀM-CHỨNG : Giá 1 $ 50
Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 22, cuối nhà số 236
2015

Savon Cadum
Để rửa mặc và tắm.

Savon thường làm hoặc nhiều muối, hoặc dầu-mỡ không được trong sạch cũng nhiều môn độc khác làm cho nước da mất sự mịn của nó.

Muốn biết savon tốt hay là xấu thì lấy chốc lưỡi mà thử nó. Nếu nó chắc cũng làm chốc lưỡi nồng, thì savon đó làm nhiều mụn, chắc nó phải làm dày nước da.

Savon Cadum bảo chế một cách kỹ lưỡng và trong sạch; chẳng những là nó làm cho nước da trở nên mịn, mà lại làm cho lỗ chơn lông được khoẻ khoắn.

Trong mình ta đến có lỗ theo chơn lông, nếu những lỗ ấy bị bụi-bặm bịch lại, thì nó mọc ra u, nặn cũng mình.

Bọt và nước Savon Cadum thấm vào chơn lông, rửa đã nhơ-nhớp mà làm cho cái da của ta được khoẻ khoắn và mịnh luôn luôn.

Dùng Savon Cadum lấy làm lịch kiếm, gì người ta dùng nó không hề chốc nào, mà lại làm bằng hai cục savon thường.

Giá mỗi cục Savon Cadum là hai quang.

Rượu • bổ-đào:
• TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen
của HOÀNG-THƯỢNG

• Theo hình tự nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc về những bình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể lừa mình được!

Xin xem-tới và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm lo!!!

山 KHƯƠNG-SƠN 姜
• Chủ nhân : PHẠM-ĐÌNH-ĐIỂM •
Hanoi, n° 29, Rue de la Soie, Tonkin

Bản-hiệu bán tạp hóa, có xưởng dệt ở làng Khương-trung Hà-đông, dệt các thứ màn rộng khổ, các thứ vải, và khăn-mặt v. v.... bán buôn và bán lẻ.

Các qui-khách ở xa có cần dùng nên viết thư về, bản-hiệu sẽ xin hoan-nghênh tử-tế. Có gửi hàng theo lối lĩnh-hóa giao-ngân (contre remboursement).
2020

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui-khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhớ mà lầm ra không đặt được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ nay đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

• Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. •

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi

AI MUỐN DÙNG ĐIỆN ĐỂ THẮP ĐÈN TRONG NGÀY HỘI 14 JUILLET 1923

Hiện nay các công-sở đã lấy nhiều đèn để thắp trong ngày hội 14 Juillet, vậy công-ty có lời kính cáo để các nhà mua điện biết rằng nhà nào muốn lấy điện thì phải nói trước, hạn đến ngày 10 Juillet là cùng, sau ngày ấy công-ty không nhận nữa.

Nhà nào muốn dùng thêm bao nhiêu đèn phải nói rõ cho công-ty biết.

祥和裕 • YU-WO-TSEONG
Grand magasin de soieries Chinoises et Annamites
VENTE EN GROS
68, Rue des Cantonnais, 68
Hanoi (Tonkin)
TÉLÉPHONE N° 266

Bản-hiệu xin nói thêm rằng Tại hàng tơn buôn, không bán lẻ và không gửi kiểu mẫu đi các nơi.

Hàng Tàu ra vào luôn luôn, cho nên qui-khách nào được giá rẻ về hàng các hiệu khác, có mua hiệu đó chỉ phải xuất lại cho bản-hiệu, nếu qui khách mua của bản-hiệu, thời là hoàn lại gốc, hoàn lại ngay. Vậy xin các qui-khách chiếu-cố mới hiệu hàng tôi, giá rẻ.

MUỐN BIẾT : Các thứ hàng thật tốt thật thông ai có mua gửi mẫu lại, bản-hiệu sẽ gửi giá rẻ tới.

Xem cho-kỹ
YU-WO-TSEONG
2010

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, các Nội-các phụng lời chân phê rằng :

Chiếu nay đại-thần phụng của MONTÈS qui ông, có chế nên một thứ rượu bổ đã từng ngự dùng quen rất hay, đáng tiến ga thường, trước lục phê thị gửi cho qui được phòng chế-ông để tỏ thành-ý.

Khâm thử.

內閣奉錄

欽此 敕有批知得三年五月初七日內閣奉錄

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bần-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bán - hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bần-xứ.

Bào-chế **MONTÈS**
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI
Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

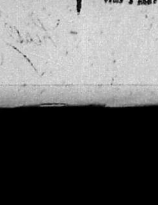
Hàng mới — Giá cực rẻ!

Bản-hiệu vừa nhận được nhiều thứ satin, faille, cachemire, kim-ngân-đoạn, đạ Mông-tự cùng nhiều thứ vóc nhiều thật tốt mà bán giá cực rẻ để chiêu hàng. Vậy ngài nào muốn dùng thứ gì xin mời lại mua ngay kẻo hết hàng đẹp.

Các thứ laine may complets và pardessus, imperméable soie để may áo đi mưa, có nhiều mùi rất nhã, xin các ngài chiếu-cố cho.

Kính cáo
NAM-THỊNH, Tailleur
SOIERIES NOUVEAUTÉS
6, Rue des Cantonnais, Hanoi
2015

Các ông chủ-nhà, các ông thầu-khoán và các ông buôn-bán!

Các ông nên xem cả các hạng sơn, chỉ có thứ này là tốt hơn cả, bền hơn cả; vì thứ sơn STANDARD này là thật sơn tây của những tay *chuyên-môn người Đại-pháp chế ra.*

Nên hỏi giá ở « *Société Française des Couleurs et Peintures Métalliques* STANDARD », Julien & Fortin, số 8, đường Gia-Long, Hanoi.
2013

giờ thấy M Qué đã nằm trơ ra đấy, chân tay rã rượi, cả mặt đen sạm, nhưng không có thương tích gì khả nghi cả. Sen-đầm làm biên-bản và khám xét trong mình thấy hai mảnh giấy viết chữ chì, một cái cho M. Teston, nói đại-khái xin lỗi và bảo trong vì còn 6 p. 70 để chi tiền ăn trọ và nhờ đưa giùm cái giấy kia cho M. Budelet là chủ. Trong giấy viết cho M. Budelet như sau này :

Monsieur Budelet et cher Patron,

Je regrette de vous avoir quitté, parce que là c'est pour moi des dégoutants. Pour m'être utile, je vous prie de vous occuper un peu de ma femme et de mes trois enfants en bas âge que j'ai laissés ils n'ont aucune ressource, rien que quelque chose et d'vers que vous voudrez bien les faire revendre et avec le produit de ce que vous ferez, servira de quoi à ma femme d'élever ses enfants jusqu'à leur âge majeur.

Voilà une chose bien sérieuse que je vous demande et j'espère que vous y penserez.

A dieu, cher Patron, et vous remercie beaucoup et beaucoup.

Ấy việc ông Quế tự tử ở Hiệu-khách-sạn Teston là như thế. Theo công-lệ thì những người tự-sát có giấy để lại là tránh việc, hết phép không cần phải bận đến, cho nên sở Sen-đầm Đồ-sơn đã cho phép mai-táng ngay, không cần phải khám xét lại thời gì cả.

Một việc tự-tử nữa. — Chuyến xe thứ hai chạy đi Hanoi ngày thứ bảy trước nghiêm phải một người đàn ông trạc độ ba mươi tuổi, dắt ra làm ba đoạn ở đường Án-dương gần Nghĩa-trang Đồng-thiện trông ra. Theo những lời dư-luận thì người ấy có bệnh gì đã lâu, chữa mãi không khỏi, nên bực mình ra đường xe tự-tận. Sở dĩ không ai biết mà cứu được và trên xe cũng không hay mà hãm máy lại được là vì người ấy ẩn ở trong bụi cây rậm gần đường xe, khi xe đi gần đến nơi, người ấy nhảy bổ ra cho xe nghiền. Ba đoạn xác người tự-tử đã cho nhặt đưa chôn rồi.

Mất hoa tai vàng. — M. Lê-nguyên-Riện, 30 tuổi, làm việc ở nhà buôn, có đơn trình mất một đôi hoa-tai bằng vàng thời nay sở Mật-thám đã cho người đi đò bắt.

Lời cảm ơn. — Mẹ con, anh em và chị em chúng tôi có lời bái tạ các cụ, các ông, các bà và thân bằng cố-hữu, có lòng thương đến bái thăm, cho đỡ phúng viếng và đưa đám :

M. TRẦN-VĂN-THỊNH

Thay-mặt để nhị hạng, Thương chỉnh tôn là phu-quân, thân-phụ và nhạc-phụ chúng tôi mất hồi 7 Juillet vừa rồi.

Trong khi đau đớn chẳng có nhiều điều so suất, xin các ngài đại-xá cho.

Kính bái

Quả phụ : Lê-thị-Tị.
Cô-tử : Trần-văn-Chiểu, Trần-văn-Tường, Trần-văn-Áo, Trần-văn-Chan.
Nữ-tử : Trần-thị-Khải, Trần-thị-Ngà, Trần-thị-Tích.
Tế-tử : Thái-văn-Xuân, đồng gia-quyến bái tạ.

Bị thương. — Năm giờ chiều hôm thứ sáu, ở sở bán máy hãng hơi Francis Garnier có người thợ bàn vỏ ý để cái thùng có chất cháy gần lò hàn nên cái thùng ấy nổ vỡ, thời người hàn bị trọng-thương ở cánh tay phải.

Đánh chết người. — Chuyến tàu *Orénoque* ở Saigon ra hôm nọ có một người ốm nằm ở bến một sọt măng-cụt đưa vào nhà thương được mấy tiếng đồng hồ thời chết. Nguyên người ấy làm phu cho sở trồng cao-su trong Nam-kỳ trốn đi tàu lại không lấy vé nằm ẩn trong xó có để những sọt măng-cụt, nếu ý hẳn người có măng-cụt là chủ khách A-Phước ngờ cho là ăn cắp, bèn đánh đấm đến ốm. Và người phu đó vừa bị đau đớn lại vừa bị đói khát đã ba bốn ngày giời nên khi đưa vào nhà thương cũng không cứu được nữa.

Nay tòa Khách nghị đánh chết người kia còn giam tại sở Mật-thám để hậu xét.

PHÚC-YÊN

Một tấn hài kịch. — Hôm mồng hai mới rồi, ở giữa thành-phố ta có xảy ra một tấn hài-kịch, mà các vai chủ động lại là những người lại mặt trong hàng tỉnh cả.

Số là bữa ấy có một ông không phải là dân lên tỉnh có việc công thấy có người mang thiếp cần một ông bạn mới đến xơi cơm. Ý lời mời ông đến, khi đến nơi chủ nhân đón mời rất là trọng thể. Hai bên chủ khách chén tạc chén thù rất vui vẻ; đến khuya cái tình bằng hữu tự nhiên đổi ra cái tình địch thù; chủ nhân đương nói nói cười cười bỗng đứng đổi sắc mặt, con giận nổi lên đùng đùng, mà sỉ nhục tận tộ ông khách và toan đánh đập dằm đá đấm, lại gieo cho khách những tiếng rợ kia rất vô lý. Trước khách còn tưởng là chủ say, sau mới biết rằng là chủ giả giọng dụng tâm hại mình thật, liền với vàng bỏ khăn áo đẩy mà tháo lấy thân cho thoát. Hú vía!

Sau hỏi chuyện mới biết vì chủ nhân lí-tài nay muốn nhờ ông bạn lấy một vài việc rất khó khăn, ông bạn không sao giảm được, nên hẹn lập mưu bảo thù mà may ra lại còn kiếm chác được chăng. Nếu quả vậy thì bà con cũng nên chứa mặt cái con người ấy ra mà từ giờ có ai nhận được thiếp người ấy mời xơi cơm trưởng cũng nên cẩn thận kẻo nguy đấy.

Th.

LỤC-NAM

Chết đuối. — Hồi 5 giờ chiều hôm 6 Juillet có một người đàn ông tên là Ng-văn-Thịch, 22 tuổi, ra sông tắm, vì không biết lội cho nên sa chân xuống sông chết. Người làm nghề bán bánh cốm, và cả nhà chỉ trông mong vào một mình anh ta, bỗ mẹ thì già, vợ thì sắp đến tháng đẻ. Tội nghiệp, thế ấy có một cậu bé con, cũng ngồi tắm, mà sao lại không kêu lên, để người ta cứu, lại chạy về nhà mà gọi bố người ấy ra, thì đã quá rồi, vì tử kêu ngay, thì vớt được.

Sau lại các

BẮC-GIANG

Sét. — Hôm thứ năm vừa rồi đang buổi mưa gió dữ dội có sét đánh vào cột giây-thép gần đầu cầu sông Thương, cong cả cái thu-lôi liền và vỡ cái sứ chắng. Sở giây-thép được tin đã cho người đi chữa ngay tức thì.

Nghe đâu cùng trận mưa hôm thứ năm này ở làng Lựa cũng gần tỉnh có một người lực-điền ước ngoại đôi mươi và một con trâu bị sét đánh chết. Đáng thương thay! không biết vì số hệ hay vì không biết ẩn thân khi mưa gió sấm chớp mà phải thiệt mạng như vậy?

Lừa đảo. — Một à hàng xáo kia mở, hôm đi chợ gần tỉnh lỵ; đến chợ mượn thăng, đến cửa người bà con đi mua bán. À vào hàng tấm kia mua mấy đường vải Mặc cả xong xuôi ở bảo nhà hàng rằng gửi thăng tấn ở lại, mang vải đi cho người nhà xem có thuận thì mang giả tiền. Chẳng hay vì nhà hàng cả tin, chiều khách, hoặc vì sẵ nang, hay đương lúc đắt hàng quên mà để à kia thản thoát được không hề tin tức gì nữa. Khi nhớ ra thì sự đã rồi, đại nảy còn biết tính làm sao?

NAM-ĐỊNH

Hội 14 Juillet năm nay. — Hội đồng định chương-trình hội 14 Juillet năm nay có những vị sau này :

MM. Graffeuil, quan Đốc-lý chánh hội-đồng; Margot thay mặt quan Đại-tá, Pallès, chủ nhà máy rượu Tortel, chủ nhà máy tơ, Crayssac, quan cai-trị, Revgasse, phó Đốc-lý, Michel, quan Đốc-học, Faure, quan Lục-lộ, Mai-toàn-Xuân, quan án-sát, Lê-qui-Chấn, nguyên nghị-viên, Phan-tất-Đạt, ủy-viên thành-phố, Hoàng-mộng-Lệ, tri-huyện Mỹ-lộc, Wong-Hang, hang-trưởng Quảng-đông, A Kiệm, hang-trưởng Thiên-châu, làm hội-viên; Ng-v-ích, thư-ký tòa Sứ, làm thư-ký.

Chương-trình năm nay cũng tựa như mọi năm, chỉ khác là cuộc thi đận thi thổ toàn đồn giống cá hoặc sản bọ mà thôi, như cá, cua, tôm, bọ ngựa, cào cào, v. v...

Tiền thưởng tất cả là 80 p.

Buổi sáng hôm 14 Juillet lại có thi xe đạp, giải thưởng 20 p. và thi khinh khí cầu, giải thưởng 5 p. 00.

Bến đò quan. — Đã nhiều lần các hành-khách qua sông phải tá-túc về bọn phu phà làm những nhiều ở bến đò quan. Ở bến này có 4 cái phà để chở hành-khách, thường mỗi bên sông có 2 cái chực sẵn, cứ bên nọ sang thì cái bên kia về! Ấy thế mà bọn phu phà cứ để cho hành khách phải chèn chực đợi chờ mất ngày mất buổi. Dẫn phà có đông người cũng không cho sang vội, hãy để cho những nơn đến nhân nhan chung quanh phà mà đứa lỏi kẻ kéo, thúc dục cho hành khách ở phà sang nan mà chờ. Các hành-khách đợi ở phà nó thấy lấy nước không được đành chịu mất một vài xu mà ta nhau sang nan vậy. Ai thấy, nên nhờ đây người mà nước sông lại to không muốn đi thì đành phà đợi mất ngày mất buổi, có khi nhỡ xe lửa, có lần nhỡ ô-tô. Có lợi chúng ra chờ phà thì chúng giở giọng thô bỉ. Hỏi ra mới biết rằng bến đò này có đến hơn chục cái tan mà phần nhiều là của bọn phu phà cho vợ con ra để ngăn trở khách đi phà. Hèn đò quan là nơi sầm uất đông người, kẻ đi chợ bán, người đi việc quan, hàng ngày kể có đến mấy ngàn người qua lại mà xét ra chẳng mấy người là không phải tá-túc tức bực vì bọn phu phà.

Ai cũng tức bực mà không ai chịu nói, vì một là không muốn dây dưa với bọn nó, hai là không ai chịu mất cái thì giờ mà đi trình báo. Dẫn trình báo nữa chắc có được công-hiệu gì, biết rằng quan trên có thấu cái nỗi bực dọc ấy cho. Số là mỗi lần có bóng một vị qui quan nào qua phà thì chúng với vàng hấp tấp mà chở cho mau khỏi bến đò giờ phải đợi lâu, vì vậy các ngài không biết nỗi đến nỗi bực mình đợi chờ của người thường-dân.

Thiết tưởng bọn phu phà đã có lương tháng nhà nước cấp cho và dẫu có muốn kiếm ít lợi thì cũng nên một vừa hai phải chứ không nên những nhiễu hành khách quá lắm.

Mong rằng quan trên cho đo xét mà trừng trị bớt những gian nhiễu ấy đi thì dân được nhờ lắm.

SƠN-TÂY

Mừa chó dại. — Tàn thầy chiều hôm mồng 6, nó Thú-y có cho dẫn 3 đứa trẻ con bị chó dại cắn lên Hanoi để chữa thuốc. Ba đứa bé này ở về hạt Phù-cừ bị chó cắn ngày 21 Juin.

Hội Tri-trí — Lớp học tối của Hội Tri-trí vì việc xếp đặt mà phải tạm đóng cửa mất mười hôm thì ngày 2 Juillet đã bắt đầu mở.

Hôm mới khai trường số nam-nữ học-sinh vào học được ngót ba chục, từ hôm ấy đến nay ngày nào cũng có học-sinh xin vào học, có lẽ từ nay đến cuối tháng mà hội không đủ chỗ cho học-trò ngồi.

Nghe đâu ban hội còn đương sửa-soạn lập thêm lớp học ban ngày như chưa có tin gì là đích-xác, vì rằng hiện lớp học tối thời Hội-viên dạy lấy, nếu mở thêm lớp ban ngày thời giáo sư dạy buổi tối toàn là các ông đi làm việc cả, ban ngày không kham được thế rất phải mượn thầy ngoài, nhưng tiền tài của hội còn ít-ỏi lắm, chẳng khác gì mà mượn thầy riêng được.

Ước ao rằng hội chính ở Hà-thành giữ tâm đến việc học của chi hội Hưng-yên mà trợ cấp cho thế nào thời mới có thể khoáng-trương được.

NINH-BÌNH (Kim-Sơn)

Bắt thuồi 16 gl. — Mới rồi chiếc tàu con *Thuận-giang* của công-ty Trần-quang-Sanh chạy Ninh-bình — Kim - sơn, đến bến Thượng kiểm (Phát diệm) thì có một viên quản làng đấy ra ngăn cản, bắt nộp thuế mới cho tàu đỗ vào bến. Tàu cứ neo vào, thì tên ấy cắt dứt cả giấy chão, vì thế thành ra hai bên xô xát nhau đến bị thương.

Ngờ đâu việc này chẳng tên đã làm đơn trình quan trên. Các chủ thuyền đến khai rằng những ghe mành của họ muốn đậu ở đấy đều phải nộp cả.

Việc này phải trái thế nào, quan trên còn đang tra xét.

Cuộc Đấu-xảo Mỹ-nghệ

Hội Khai-trí-Tiến-đức định cuộc Đấu-xảo Mỹ-nghệ của hội tổ-chức ra bắt đầu từ ngày 1er Novembre 1923.

Các đơn xin dự cuộc Đấu-xảo thì nhận từ nay cho đến 30 Septembre 1923 thì thôi.

Còn các đồ Đấu-xảo sẽ nhận tại nhà hội-quán ở phố hàng Trống từ ngày 20 đến ngày 25 Octobre 1923.

Ai có đơn dự cuộc Đấu-xảo hay muốn hỏi điều gì về việc ấy thì viết thư cho ông Trưởng ban Mỹ-nghệ là Monsieur HIERROLTZ, Directeur de l'Ecole des Arts appliqués à Hanoi.

Những cơ-thể yếu-đuối nhược-mệt không nên trị-bệnh bằng những cách kích-thích, và phức-tạp quá. Những cơ-thể yếu-đuối, hơi công phạt một chút, có thể hại ngay. Dùng thuốc Pilules Pink không cần phải đổi cách ăn uống chi cả, thực là một thứ thuốc rất tốt cho những người máu xấu, đau thần kinh, những người thần thể suy nhược, hay là phải đau mới khỏi mà điều trước nhất là phải bổ dưỡng cho huyết được nhiều, tốt, trong, có sẵn chất nuôi người.

Thuốc Pilules Pink là một thứ thuốc bổ độc nhất vô song, bổ chân huyết, bổ thần kinh, làm cho người ta ngon cơm, và cơ-thể yếu-đuối phấn khởi, mạnh mẽ lên.

Thuốc Pilules Pink có bán tại tất cả các hàng bào-chế, gói bán ở Hà-nội tại hiệu Bào-chế trung ương Đông-pháp của M. Ed. CHASSAGNE.

Nhà Bán-đồ « TẤM-TẮM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

THUỐC CHỮA BỆNH NHỨC ĐẦU

Nếu là rất cần dùng cho khi một chợp. đầu khi nào ở ngủ hay không ngủ được, nhức-đầu, nhức gân, đau lưng, đau thần kinh bộ, hay là vì nóng nực không ngủ được, nếu không chịu chữa ngay cho bệnh ấy thì sẽ sinh ra gầy mòn, yếu đuối, đau gân, thực là nhiều nỗi thảm thương. Muốn chữa khỏi các bệnh ấy, muốn ngủ cho ngon giấc thì nên dùng thuốc *Neurô-mane*. Thuốc này hiện quan Bác-sĩ Leroy cai quản các nhà thương ở Bắc-kỳ đã cho là một thứ thuốc rất hay và không nó ngay hiệu gì cả.

Ở các hàng bào-chế to đều có bán cả.

2080

SÁCH MỚI XUẤT-BẢN

LA COMPOSITION FRANÇAISE
aux examens franco-annamites
của M. L. HOULLIER
Giáo-sư trường Bảo-hộ soạn riêng cho học-trò Việt-Nam

Bán tại nhà in bảo quản

Giá mỗi quyển . . . 0$80
Tiền cước mỗi quyển 0,12

Ai ở xa xin viết thư về cho
ông Đỗ-XUÂN-TẠNH
61 — 63, Rue du Coton. Hanoi.

寿醫林桂張

MỜI CÁC ÔNG MẮC PHẢI BỆNH TRĨ XIN MỜI CÁC ÔNG QUÁ BỘ, TÔI CHỮA BỆNH NÀY

BỆNH TRĨ (tức là bệnh lòi tí) thực nhiều người mắc phải, chẳng những là đau đớn, như cần đến khi đại-tiện xong rồi thì lưu-huyết đầm đìa, thật là bất tiện cho người ta lắm, hễ không chữa ngay cho khỏi, để lâu thì càng ngày càng thêm nặng nề sau khó chữa.

Khi xưa chữa bệnh này đều dùng dao cắt cho nên người có bệnh lấy làm đau đớn, sợ nên tôi dụng tâm nghiên-cứu một cách mới chuyên-trị chữa bệnh này không đau, không sót, chỉ trong mấy hôm thôi những nốt mụn lở-lở-rang rơi, mà trong khi đang chữa có thể làm lụng như thường không mất thì-giờ. Vậy Ngài nào mắc phải bệnh này xin mời đến :

M. TCHUONG-QUAY-LAM
26, Phố HÀNG ĐƯỜNG. — HANOI

Bắng tiếp khách từ 2 giờ rưỡi cho đến 3 giờ chiều, đi chữa từ 3 giờ rưỡi đến 5 giờ.
Các tỉnh xa đều gửi thư tiếp.
Thư tới xin trả lời ngay. 2090

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

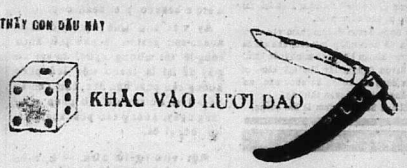
Rượu bổ-dào : TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng quí-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so sánh và xem-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-dào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc rất rẻ tiền và rất qui để trị các chứng bệnh như : hốm ăn-ngủ, mỏi mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình, lại rất là bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán 2$25 một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

CÔ THẦY CON DẤU NÀY

KHẮC VÀO LƯỠI DAO

thì mới là hạng tốt, mà dùng nó thì thực là bền

PACHOD Frères & Cie Lyon

2090

ATOPHAN-CRUET

THUỐC ATOPHAN-CRUET
là một vị thuốc bào không có pha chế thêm một
Mỗi toàn 0,50 cr (uống từ 3 đến 4 toàn trong 24 giờ)
TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LẮT-LÉO VÀ GÂN-CỐT
THUỐC PHÁP — Trữ tại: 6, Rue de Pas-de-la-Mule, PARIS — Ở PHÁP QUỐC LẠI
Chúng có Mandat-Poste để chữa bệnh 10 cr., Mandat 1, 50 cr. thuốc hiệu hảo chữa khỏi.

CỬA HÀNG MẪN-KHÁNH

Kính trình các Ngài,

Tôi mới mở một cửa hàng thợ máy và khâu giầy tại đây, hiệu là MẪN-KHÁNH. Vậy có vài hàng bộc-bạch cùng các ngài trong cõng thương giới giúp tôi trong lúc sơ đầu bỡ ngỡ, ngõ hầu cạnh tranh với người ngoài trong chốn thương trường, cho về vang cảnh Hồng chủ Lạc ở nước người; hoặc may quần áo tây, ta; hoặc gửi hàng nội-hóa cho ăn hoa-hồng; hoặc muốn cần tiền thứ hàng gì hay hỏi-han sự gì ở đây, xin viết thư tới biết. Tôi xin hết lòng hoan nghênh và cảm tạ.

MẪN KHÁNH. *Tailleur et Cordonnier*
Fort-Bayard, Kouang-Tcheou-Wan, Chine.

2088

MUỐN BÁN

Một cái xe độc-mã cao-su bánh gỗ thực đẹp dàng sau có ghế cho hồi ngựa ngồi
Xe và cương còn mới nguyên

GIÁ HẠ

Lại hỏi : 7, Bd Bobillot, Hanoi

2089

LÒ RƯỢU HOMMEL

Vô-danh công-ty, vốn có 1.000.000 quan tiền tây
Tổng-cục số 110, Phố HÀNG TRỐNG HANOI

Rượu bia thượng hạng
theo cách vệ-sinh

Đóng chai lớn
Đóng chai nhỏ

ĐẠI-BIỂU :
Ở tỉnh Haiphong là ông Denis Frères
Ở tỉnh Tuyen-Kuang là ông Hock-Guine-Seng

RƯỢU BIA HOMMEL

Hạng rất ngon và giá hạ hơn cả.
Ai muốn đặt hàng thì cứ gửi thư đến Lò rượu Hommel, Vô-danh công-ty ở Hanoi, phố hàng Trống, số 110.

2086

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi
輸入代辦門面寄存內河裝運

Chúng tôi kính-trình các quý-khách biết rằng nay chúng tôi mới có mang : 1° Một bọn đồ ngọc rất tốt như là quả cầu chạm rồng, vàng, điếu hút thuốc lá, đèn, vân vân.

2° Một bọn nhiều kiểu đồ sứ thật mới, một đen mặt trắng, một vàng, một mới là cây, vân vân. Lại có cả nhiều kiểu cọng bằng vàng tây, cọng bọc vàng, cọng chì mới, vân vân; quí khách đến hỏi mà đem những chiếc kiểu này thì hợp phép vệ sinh lắm lắm.

3° Một bọn đồng-hồ quả-quýt đeo tay, đồng-hồ bọc chung, đồng-hồ bỏ thêm, đồng-hồ chân-chim, vân vân.

4° Một bọn chậu sứ, đèn sứ, lọ sứ, bồn sứ, bể sứ để thủy-tiên hay là bày cảnh cũng được và tốt kính, vân vân.

5° Một bọn đồ sự-thuật ở Bắc-kinh sang.

Giá thứ hàng mới sang kể năm cổ trên này chúng tôi xin bán hạ giá, mong cậy các quý-khách chiếu-cố cho thì chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm lắm.

Bán các đồ sứ trang, chân bàn, ngọa nghị, vòng thì không kể, chắc các quí-khách cũng đã tường cả rồi.

Cẩn-cáo
HIỆU PAO-VA
Phố Hàng Bồ số nhà 28. Hanoi.

Đồng-hồ đeo tay hạ giá

Mỗi cái 1$00

Thưa các quý-khách, không đồng-hồ đeo tay của bản-hiệu vì giá bọn các ở quanh năm chúng tôi xin bớt giá mỗi cái 1$00, nếu nhiều giá không bớt thêm xin kiếu với khách giảng rằng tôi hợp xin xem mẫu này :

Đồng hồ đeo tay chữ số thấy giờ		giá trước	0$ 50	nay 0$ 40
—	id	số kim tỷ	— 6 00	— 5 00
—	id	kim thấy và kim vàng	— 4 50	— 3 50
—	id	vuông khuya xinh	— 8 00	— 6 50

Đồ các quý-khách chiếu cố cho 1 cái mà không nói giá, chiếu giá trước) thời xin thành tặng 1 cái kính cọng vàng rất mới có 1 cái hộp thành aluminium và cả tiền nước nữa. Xin chiếu cố cho.

TONG-YUNE-TAI
49, Phố hàng Ngang, HANOI

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

Hiệu Gô-đa cũ ở phố Tràng-tiền, Hanoi

Từ mồng một đến mồng mười tháng bảy Tây sau

CÓ BÁN CHIẾU KHÁCH CÁC HÀNG-HÓA SAU NÀY :

Đồ vàng bạc — Nước hoa — Quần áo lót mình
Đồ thể-thao — Các thứ hát đĩa, xoong chảo, gốc
Các thứ khăn — Đồ hàng sát
Các thứ bàn chải — Các hóa-chất vệ-sinh
Thuốc-lào và thuốc-lá của Công-ti Pháp

Riêng ở giá thực-phẩm

Có bán rượu bọt và rượu sâm-banh, giá không hiệu nào rẻ bằng

Xin xem giấy khai giá hàng, cùng chỗ bầy hàng

興同梁

Kính trình để các quí-khách biết cho rằng : bản-hiệu chúng tôi vẫn chuyên sửa về nghề kim-hoàn này, đã ngoài hai mươi năm nay, nghề làm mỗi ngày càng tinh xảo thêm ra, lại chịu cái nỗi các kiểu vàng, nhẫn, hoa-tai, khuy-áo, dây đeo cổ, quả-tim, vân vân, trông rất là thanh nhã, theo hợp thời thế, nên quí khách tiện dùng, nhân dịp sắp nghỉ tết cả đến nơi, bản-hiệu mới mượn được mấy tay thợ rất khéo ở Hongkong sang và mới có sang nhiều thứ mặt kim-cương, nhẫn chân, ngọc-thạch, ngọc lựu, kim sa, hổ-phách, san-hô, mã-não, và mặt ngũ cảm vân nữa, đủ cả các thứ, và mới có sang nhiều kiểu vòng, kiểu nhẫn mới chế ra, trông rất là ngoạn mục.

Xin mời các quí-khách qua bộ lại xem, đi mua hay không, bản-hiệu lúc nào cũng có người để tiếp các quí-khách, rất là trọng-thị.

LƯƠNG-YUNG-KHUE
Bijoutier
Gô-đa cũ ở Tràng-Tiền. 47,
(Route) HANOI

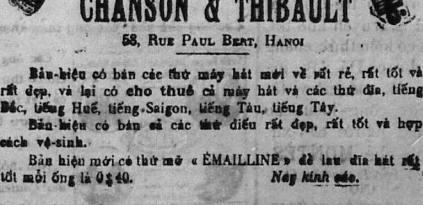
FÊTE NATIONALE

Nhân dịp Hội Chính-chung 14 Juillet này

Bản-hiệu Bào-chế ông CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, trước cửa hồ Hoàn-kiếm có nhà Gô-đa trông sang

Có bán các thứ thuốc để làm pháo cây bông và các thứ pháo đốt xanh đỏ, vân vân

CHANSON & THIBAULT

58, RUE PAUL BERT, HANOI

Bản-hiệu có bán các thứ máy hát mới về nữa rẻ, rất tốt và rất đẹp, và lại có cho thuê cả máy hát và các thứ đĩa, tiếng Bắc, tiếng Huế, tiếng Saigon, tiếng Tàu, tiếng Tây.

Bản-hiệu có bán cả các thứ điếu rất đẹp, rất tốt và hợp cách vệ-sinh.

Bản hiệu mới có thứ mũi « ÉMAILLINE » để lau đĩa hát nữa tới mỗi ống là 0$40. *Nay kính cáo.*

Imprimerie du Trung-Bắc-Tân-Văn — Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ "Kho Sách Xưa Quán Ven Đường". (Từ microfilms của Đại học Cornell)